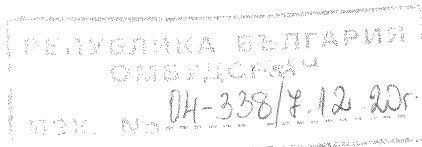

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Вх. № КП-053-03-87
дата 16.10.2020 г.

ДО
Г-ЖА АННА АЛЕКСАНДРОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯ ПО
ПРАВНИ ВЪПРОСИ
44-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Относно: Законопроект за защита на физическите лица при неплатежоспособност № 054-01-101, внесен на 29.10.2020 г.

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО АЛЕКСАНДРОВА,

Обръщам се към Вас по повод на внесения на 29.10.2020 г. Законопроект за защита на физическите лица при неплатежоспособност, разпределен на Комисията по правни въпроси като водеща.

Най-напред бих искала да посоча, че с оглед на тревожната тенденция за увеличаване на случаите на физически лица, изпаднали в трайно състояние на невъзможност да изплащат задълженията си, институцията на омбудсмана последователно е изразявала подкрепа за приемането на закон за т. нар. „личен фалит“.

В тази връзка бих искала да припомня, че България е единствената европейска държава, която няма такъв приет и действащ закон, а в същото време е сред челните места на класацията на лошите кредити в Европа.

Вече е факт и приетата Директива (ЕС) 2019/1023 за рамките за превантивно реструктуриране, за опрощаването на задължения и забраната за осъществяване на дейност, за мерките за повишаване на ефективността на производствата по реструктуриране, несъстоятелност и опрощаване на задължения, чиято цел е да се предостави втори шанс на фалирала предприемачи и която се прилага в страните от ЕС от 17 юли 2021 г., с изключение на правилата в областта на електронните съобщения (член 28), които се прилагат от 17 юли 2024 г. и 17 юли 2026 г.

Действително Директивата не се прилага за физически лица, които не са предприемачи, свен ако дадена държава от ЕС не разшири изрично прилагането на правилата за опрощаване на задължения за тези лица, но както се посочва и в мотивите на Законопроект за защита на физическите лица при неплатежоспособност, същият трябва да цели транспонирането ѝ в българското законодателство като процедурата за защита се прилага и по отношение на физически лица, които не упражняват самостоятелно стопанска дейност.

По данни, събрани от постъпващите в институцията на омбудсмана жалби, може да се направи извод, че трайните затруднения и дори невъзможност на гражданите да покриват задълженията си води до социални и здравни проблеми, до социално изключване и изолация. От друга страна, доброто финансово състояние на

гражданите е съществен стимулиращ фактор за националната икономика, тъй като високото ниво на потребление е предпоставка за стабилност и икономически растеж.

В тази връзка заложените в законопроекта цели – да се защитят правата и интересите на физическите лица за преодоляване на състоянието на неплатежоспособност, създаване на възможност за възстановяване на социалната и трудовата им активност и осигуряване на справедливо удовлетворяване на кредиторите, считам, че са с насоченост за преодоляване на тревожната тенденция и търсене на нормативно разрешение на проблема с „вечните длъжници“.

От изключителна важност сред изброените принципи приемам, на първо място, добросъвестността на длъжниците и търсенето на баланс между интересите на длъжника и кредиторите. Не по-малко значими са публичността, бързината и достъпността на процедурата за защита.

Намирам за нужно добросъвестността да се преценява във всеки отделен случай според вида и размера на задълженията, техния произход, периода на неизпълнение, поведението на длъжника и опитите му да изплати задълженията си. По този начин няма да се допускат възможности за злоупотреба с процедурата за защита, а от нея ще могат да се възползват само лица, чиято неплатежоспособност има траен характер и които действително са направили всичко възможно да удовлетворят кредиторите си. Предвид горното считам, че биха могли да се предвидят и допълнителни хипотези за наличие на недобросъвестност.

Бих искала да изтъкна, че в законопроекта не е достатъчно ясно посочен обхвата му по отношение на задълженията, включени в процедурата за защита. Разпоредбата на чл. 3, ал. 1, т. 6 сочи, че право на участие в производството имат всички кредитори, независимо от вида и произхода на вземанията им, а в същото време чл. 4 регламентира, че законът не се прилага за публични държавни и общински вземания.

Липсва и достатъчно ясна и подробна уредба относно достъпа до Централния електронен регистър на физическите лица в неплатежоспособност при спазване на правилата за защита на личните данни, както и относно връчването на призовки и съобщения.

Не на последно място, буди безпокойство предвидената в проекта възможност съдът да назначи като надзорен орган кредитора или съвет на кредиторите. Предвид, че секвестрируемите средства на длъжника, предназначени за удовлетворяване на кредиторите, следва да се преведат в специална сметка на негово име, която е с наложен заповест от държавен съдебен изпълнител, осъществяващ и проданта на секвестрируемите вещи и имоти, проектът предвижда кредиторът в качеството си на надзорен орган да упражнява контрол върху дейността на длъжника. Допуска се кредиторът, който би следвало да е частноправен субект, да подпомага и контролира действията на защитения длъжник по управление на имуществото и доходите му като получава информация за всички сделки по разпореждане с имуществото на длъжника, за доходите, получени от длъжника, за период от 6 месеца (без уточняване от кога започва да тече този 6-месечен период), да информира останалите кредитори за всяка настъпила промяна. Предвижда се още да съдейства за спазването на реда за осребряване на имуществото на длъжника и за справедливото му разпределение между кредиторите, която законопроектът възлага на държавен съдебен изпълнител. По този начин, освен че се допуска кредиторите да упражняват влияние, а защо не и принуда, по отношение на защитения длъжник, законът им дава и възможност за намеса на частноправен субект в действията на държавен орган по принудително изпълнение, какъвто представлява държавният съдебен изпълнител.

Предвид изложеното, доколкото целта на законопроекта е да бъде решен проблемът с „вечните длъжности“ като се осигурява жизненото им оцеляване и бъдещо финансово стабилизиране и като се гарантира справедливо удовлетворяване на кредиторите, принципно подкрепям приемането му.

Намирам обаче за необходимо в кратък срок да се осигури експертно обсъждане и презцизиране на редица разпоредби, за да се предотвратят бъдещи проблеми при прилагането на закона като поемам ангажимент и експерти от институцията на омбудсмана да вземат участие в работната група.

С уважение,

ДОЦ. Д-Р ДИАНА КОВАЧЕВА
ОМБУДСМАН НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

